

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

**«ЗАМАНАУИ ҮЗДІКСІЗ КӘСІБИ
БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ТҮЛЕКТІҢ
ҚҰЗЫРЕТТІК ҮЛГІСІ»**

атты XLIII ғылыми-әдістемелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

17-18 қаңтар 2013 ж.

3-кітап

МАТЕРИАЛЫ
XLIII научно-методической конференции
**«КОМПЕТЕНТНОСТНАЯ МОДЕЛЬ
ВЫПУСКНИКА В СИСТЕМЕ
СОВРЕМЕННОГО НЕПРЕРЫВНОГО
ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ»**

17-18 января 2013 г.

Книга 3

Алматы 2013

Меуғаббимова З.А.

ГАЛАМТОР АҚПАРАТТАРЫН ШЕТЕЛ ТІЛІН ҮЙРЕТУДЕ ҚОЛДАНУ ТӘСІЛДЕРІ: ТӘЖІРИБЕ ЖӘНЕ ШІКІРЛЕР.

Соңғы онжылдықта әлемдік білім беру саласында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану күрт өсті.Білім алу мүмкіндіктері жыл сайын кеңейде: қашықтан білім алу,виртуалды кеңістіктегі түрлі тренинг-семинарлар, онлайн-курстар, электрондық кітаптар, бейнедерістер, сандық фильмдер қай мамандыққа болсын үйрену мүмкіндігін береді.Галамтор аямындағы сан жетпес шексіз ақпаратты шетел тілін үйрету үдерісінде оңтайлы әрі ұлттық санаға зақымсыз қолдану ұстаздан өте жоғары білімділікті және кәсіби біліктілікті талап етеді.

Қазіргі таңда еліміздегі әлеуметтік тапсырыстардың бірі үш тілді меңгеру және қалыптастыру болып отыр.Мемлекеттік тілдің қоғамдағы қолданыс аясын кеңейту, әлеуметтік-іскерлік қатынастардағы қызметін күшейту- еліміздің егемендігін нығайтуға бағытталған басты қажеттілік болса, шетел тілі - білімді мамандар үшін кәсіби деңгейін жоғарылатуына,әлемдік мәдениеттің құндылықтарын тол тілінде игеруіне, шетелдегі іскер-маман әріптестерімен аудармашысыз тікелей қарым-қатынаста болуына жол ашатын құрал.

Кейінгі кезде білім беру саласында галамтор ақпараттарын оқу үдерісінде қолдану күнделікті әдетке айналған. Нетбук, смартфон,планшетті компьютер сияқты мобильді құралдардың қолжетімділігі және көп таралғандығы галамтор кеңістігін кез-келген жерде қолдануға мүмкіндік береді. [1,3]Ағылшын тілін үйрету тәжірибемізде студенттеріміздің жазба және аудио-материалдардан гөрі бейнематериалдарға ықыласы зор екенін, әрі бейнематериал көру тіл меңгеру жылдамдығын өсіретінін байқалдык. Себебі-бейнематериалдар үйренушілердің ойын қозғап қана қоймай, оларға эмоциялық, сезімдік деңгейде әсер етіп, көрініс түрінде есінде қалады, басқа халық өкілінің сойлеу мәнері, қимыл-қозғалыс ерекшеліктері,әдеп-дағдылары жайында түсінік береді. Бейнематериалдар аз ғана уақыт ішінде үйренушіге аса күрделі түсінімдерді, идеяларды, мысалы, басқа халықтың ұлттық сана,рух ерекшелігін жеткізеді.[2,4]

Галамтордың әртүрлі YouTube, Vimeo сияқты желілеріндегі видеоматериалдарды оқу үдерісінде қолдану біздің тәжірибемізде өте ұнамды нәтиже берді. Ең алдымен, оқу жылы басында студенттерге пайдалы галамтор желілерінің тізімін бердік. Қазіргі таңда галамтор желілерінің 80 пайызға жуығы ағылшын тілінде екенін ескерсек, бұл қадам студенттердің уақытын үнемдеп, «шексіз кеңістікте қалқып жүрмей»,бірден керек ақпаратты табуына көмектеседі.

Екіншіден, сабақта қолданатын бейнематериалды өтетін тақырыпқа әрі үйренушілердің тіл білу деңгейіне сәйкес таңдап,жаңа лексика-грамматикалық құбылыстар болса, біршамасын ғана іріктеп, түсініктеме беруге дайындау қажет. Өйткені, тым қиын материал үйренушіге кері әсер етіп, үйренуге зауқып жоюы мүмкін. Youtube желісінде студент бейнематериал іздегенде , English Upper-Intermediate не Pre-Intermediate деп деңгейін көрсетуі міндетті.

Үшіншіден,сабақ үстінде бейнематериалды көруге дейін,көру барысында және көріп болғаннан кейін студенттердің не тапсырма орындай алатынын ойластырған жөн.Ол тапсырмалар тақырыпқа байланысты әртүрлі болып келеді:берілген сөздердің видео мәтнінде болған-болмағанын белгілеу;берілген пікірлердің мәтіндегі пікірлерге сәйкес-сәйкес еместігін белгілеу;кесте толтыру;т.б. Алғашқыда ауызша тілде сойлемдер жылдам айтылатындықтан оларды айыру,мағынасын тез қабылдау студенттерге қиынға түседі.Сондықтан, кей кезде тапсырманы орындау үшін видеоны екі не үш рет көруге тура келеді.Уақыт өте келе студенттер видеоны қатты зейін қойып көруге,мүкіят тыңдауға, байқамаз болуға үйренеді.Тапсырманы орындау үшін айтылып жатқан мәтіннің мағынасын 100 пайыз түсіну міндетті емес екенін ұғады.

Төртіншіден,бейнематериалдың ұзақтығы да студенттердің тіл меңгеру деңгейіне байланысты қысқа(3-4 минут) не ұзағырақ (5-7 минут) болып келеді. Бейнематериал тым ұзақ, бірсарынды болса, үйренуші тез жалығып, қызығушылығын жоғалтуы мүмкін.

Бесіншіден,сюжеттің мазмұнын сыни көзбен қарауға үйрету өте маңызды.Жастардың еліктегіш,әсерленгіш болатынын ескерсек, шетел тілін үйрену барысында олардың өз ұлттық ерекшеліктерін жоғалтып алу қаупі туындайды.[3,10] Сондықтан әрқанда студенттерді көрген материалды сын слегінен өткізуге,өз ұлтымыздың мәдениет мен әдет-ғұрпын батыс мәдениетімен салыстыра отырып,жаман-жақсысын айыруға, сыни ойлауға үйретген жөн.

Бұл мәселе жөнінде қазіргі таңда ғалымдар арасында көптеген толғаныс, пікірталастар бар. Көптілді мемлекеттерде қолданысы басым тілдер қолданыс аясы тар тілдерге зиянын келтіріп, оларды әлсіздендіретіні аян. Мысалы, Канадалық этнолингвист ғалымдар М. Сигуан мен У. Макки зерттеу нәтижесінде оқушыны екінші, үшінші тілге үйрету үшін сол тілдік ортада қай тілдің әлсіз екенін айқындап алу қажет дейді. Егер үйренушінің ана тілі мықты болса, ана тілінің мәртебесіне қауіп төнбейді, себебі, оқушы елдегі басым тілді меңгерген. Ал әлсіз тіл деп отбасында, күнделікті өмірде, билікте кең қолданылмайтын тілді айтады. Канаданың Сен-Ламберс провинциясында ағылшын тілін терең меңгерген оқушылар үшін француз тілі ана тіліне қауіп төндірмеген. Ал ана тілі-француз тілін толық меңгермеген оқушылар үшін ағылшын тілі олардың ана тілін ығыстырушы қызметін атқарған. [4,9] Сондықтан екі-үш тілді табысты меңгеру ана тілін білу деңгейіне де әсер ететінін есте ұстаған дұрыс.

Қорыта айтқанда, ғаламтор ақпараттарын шет тілін оқыту үдерісінде қолдану тәсілдері сан алуан. Бірақ бейнематериалдарды жиі қолдану басқа жазба не аудиоматериалдарды қолданудан тиімдірек. Ол студенттердің тыңдап-түсіну дағдысын тез дамытады, ағылшын тілі дыбыстарын мүлтіксіз айтуға, сөйлеу мәнеріне үйретеді және байқампаздыққа, сыни ойлауға тәрбиелейді. Сонымен қатар, ағылшын ұлты өкілдерін жиі көріп-тыңдағандықтан, үйренушілердің оларға көзі үйреніп, шет тілде сөйлегендегі ұялушылық сезімдерінен арылып, өзіне деген сенімділік пен еркіндік пайда болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. www.ictcenter.org. The Future of Mobile Teaching and Learning. Mike Quaisaunee, Gordon F. Snyder
2. www.trainingzone.co.uk. The Seven Trends of Mobile Learning. Martin Eddison.
3. Тер-Минасова С.Г. Материалы курса по теме «Язык, культура и национальная безопасность», 23-27 апреля 2011г.
4. Амангелді Айталы. Алаш идеясы мен бүгінгі ұлт саясаты. «Жас Қазақ үні» газеті, #52, 9-бет. 17 желтоқсан, 2012 ж.
5. www.youtube.com. Learning English Upper-Intermediate

Резюме

В статье авторы затрагивают вопрос эффективности использования видеоматериалов из ресурсов всемирной сети в сфере образования. В том числе авторы подчеркивают особенности применения видеосюжетов из интернета в процессе обучения иностранному языку, описывают методику их использования и предлагают вниманию полученные результаты практики применения видеоматериалов.

Summary

In the article the authors focus on the efficiency of using video in the academic process. Particularly the authors underscore the peculiarities of teaching foreign languages by using videos from internet websites, describe the methods of developing pre-watching, while-watching, post-watching tasks and share the outcome data of their practice and their conclusions.

Б.Н.Ақшالова

АҒЫЛШЫН ТІЛІ САБАҒЫНДАҒЫ ЖОБА ӘДІСІ

Ағылшын тілін оқытуда нәліктен жобалар әдісі қажет, осы пәннің ерекшеліктеріне қарай оны қалай пайдалануға болады? Тілдік құралдар арқылы қандай мәселелерді шешуге болады? Осы орайда ағылшын тілін оқытудың басты мақсаты ретінде коммуникативтік құзырлықты айта кету жөн. Ағылшын тілі - мәдениеттің бір бөлігі. Ол белгілі бір мәдениет шеңберінде қызмет етеді, сондықтан біз осы мәдениеттің ерекшеліктерімен, ағылшын тілінің осы мәдениеттегі қызметімен таныс болуымыз қажет, яғни ел тану құзырлығын қалыптастыру қажеттілігі туындайды. Тіл – ойды қалыптастырып жеткізу құралы. Осыдан туындайтын әдістемелік қорытындылар:

- Студентке қажетті тіл қызметінің дағдысын, лингвистикалық құзырлықты бағдарламамен, стандартпен анықталған деңгейде қалыптастыру үшін, ағылшын тобының әрбір студентіне белсенді түрдегі ауызша практика қажет.

- Студентке коммуникативтік құзырлықты тілдік ортадан тыс жерде қалыптастыру үшін сабақта шартты коммуникативті жаттығуларды ғана пайдалану жеткіліксіз. Бұл жерде оған